

Tadić

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Sander Zeldenrijk

Tadić

Uitieme prof

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 6045 9

© 2022 Sander Zeldenrijk

Omslagontwerp DPS Design & Prepress Studio

Omslagillustratie © Jasper Ruhé / AFC Ajax

Foto auteur © Bert Wisse

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Inhoud

PROLOOG

Zakendoen aan het meer van Zürich 7

- 1 Voetbal boven God 15
- 2 De weg naar volwassenheid 23
- 3 Debuut aan de Donau 31
- 4 Discipline 43
- 5 Pittige onderhandelingen 51
- 6 Gewenning in Groningen 57
- 7 De Magiër en de looper 63
- 8 Persoonlijkheid 69
- 9 The next one 76
- 10 Brate 88
- 11 MVP 98
- 12 Wederopstanding 108
- 13 'Dure jongen' 115
- 14 Harde les 121
- 15 Twijfels 128
- 16 Klaar in Engeland 137
- 17 Conflicten 146
- 18 '10' 155
- 19 Leiderschap 167

- 20 Echte Ajacied 179
21 Pijnlijke stilte 189
22 'Allemaal is tegen ons' 200

EPILOOG

Fenomeen 215

Verantwoording 221

PROLOOG

Zakendoen aan het meer van Zürich

In de aanloop naar het seizoen 2018/2019 waait er na vier jaar zonder kampioenschap een andere wind in de Johan Cruijff Arena. De verloren Europa Leaguefinale van 2017 tegen Manchester United maakt hongerig. ‘Aanhaken bij de Europese top,’ luidt het ambitieuze meerjarenplan van de directie. In de hoop dat te kunnen realiseren, nemen de beleidsbepalers in hun ogen een verantwoord risico. Het salarisplafond mag de ambities niet langer in de weg staan. De spelerssalaries gaan omhoog.

Bovendien mag er in de hoofdstad na enkele magere financiële seizoenen weer wat steviger geïnvesteerd worden in nieuwe spelers nadat andere Ajacieden voor een mooie transfersom zijn uitgevloegen. Als goede spelers weggaan, is het moeilijk om ze te vervangen als je altijd voor een dubbeltje op de eerste rij wilt zitten. De investeringsdrang is niet nieuw. Als aanvaller Ryan Babel in 2007 voor bijna 18 miljoen euro aan Liverpool wordt verkocht, haalt Ajax-trainer Marco van Basten een zomer later Miralem Sulejmani van SC Heerenveen voor een soortgelijk bedrag.

De Ajax-directie hoopt hiermee het chagrijn van het inktzwarte seizoen 2017/2018 weg te spoelen. Dat is namelijk een seizoen om snel te vergeten, maar daarvoor is er te veel gebeurd: het drama rond Abdelhak Nouri, het vertrek van Justin Kluivert, eliminatie in de Europese voorronden, het ontslag van Marcel Keizer voor

de winterstop en de pijnlijk verloren titelstrijd na een nederlaag bij psv, waarna de harde kern de spelersbus opwacht bij de Johan Cruijff Arena.

Dušan Tadić staat in de vroege zomer van 2018 hoog op het Amsterdamse verlanglijstje, dankzij een tip van oud-prof Grads Fühler. De geboren Achterhoeker speelde tussen 1980 en 1994 onder andere voor PEC Zwolle, Go Ahead Eagles, FC Emmen en BV Veendam, en Henk Veldmate trekt hem in 2006 als internationaal scout aan bij FC Groningen. In zijn functie als scout ontdekt Fühler Tadić en hij haalt de Serviër in 2010 naar het Hoge Noorden. Fühler onderhoudt sindsdien een warm contact met de aanvaller.

Door zijn lange geschiedenis met Veldmate, sinds 2016 Ajax' hoofdsout, weet Fühler als een van de eersten dat Ajax afstapt van het salarisplafond. Bovendien weet hij dat de Amsterdammers na het vertrek van de grillige Kluivert naar AS Roma een stabielere presterende vleugelspeler zoeken. Enkele maanden later ontdekt de scout tijdens een privébezoek aan Tadić in Engeland dat de Servisch international openstaat voor een terugkeer naar de eredivisie. Fühler noemt specifiek Ajax. Voetballen bij de club waarvan hij als kind al gek was, lijkt Tadić wel wat. Hij is na vier zware seizoenen in de Premier League hard toe aan een nieuw avontuur. Op z'n 29ste wordt het tijd de stap te maken naar een topclub. Hij wil prijzen winnen, de schijnwerpers van de Champions League ervaren en voetballen in een competitie waar technische aanvallers iets meer bescherming genieten van de scheidsrechters.

Met die kennis schuift Fühler in maart of april 2018 aan tijdens een regulier scoutingoverleg op De Toekomst met Veldmate en Ajax' directeur Voetbalzaken Marc Overmars. De naam van Tadić komt tien jaar eerder, in 2008, al voor in het scoutingrapport van Ajax-scout Fred Arroyo. Overmars, in 2012 begonnen als directeur Voetbalzaken, waagde in 2014 al eens een poging om Tadić in te lijven toen hij bij FC Twente speelde. Hij nam contact op met voor-

zitter Joop Munsterman, maar die koos voor een lucratievere deal met Southampton. Tadić wist niets van de Amsterdamse interesse.

Tien jaar na die eerste observaties van Arroyo staat de naam van de Serviër nu wél bovenaan het lijstje met gewenste versterkingen voor de ploeg van Erik ten Hag. Fühler, Veldmate en Overmars zijn enthousiast over het idee. Dit lijkt een gouden zet, al vragen de drie zich af of Tadić financieel haalbaar is ondanks de ruimere mogelijkheden op dat vlak. Als Erik ten Hag, zijn assistent Alfred Schreuder en de ervaren spits Klaas-Jan Huntelaar eveneens bevestigen dat Tadić' komst een kwaliteitsinjectie betekent, weet Overmars wat hem te doen staat.

Tadić zit gedurende het seizoen 2017/2018 aan de overkant van de Noordzee ook niet stil. Hij voert de druk bij Southampton op en vraagt een gesprek aan met algemeen directeur Les Reed, de man die hem in 2014 voor een schijntje opviste uit de eredivisie. Die is niet verrast, want hij weet dat de Serviër niet lekker in zijn vel zit. Dat wordt nu hardop gezegd. Tadić wil zelf de regie bij het maken van zijn komende transfer. Internazionale wilde hem halverwege het seizoen al overnemen, maar Reed heeft zijn sterspeler hard nodig in de degradatiestrijd en houdt de speler aan zijn contract. Hij zegt in de winterstop wel toe mee te werken aan een oplossing in de zomer. Er lijkt sprake van een herenakkoord.

Een paar weken na zijn gesprek met Tadić ontvangt Reed een telefoontje uit Amsterdam. De Engelsman, liefhebber van de Ajax-filosofie, kent Overmars al langer. Ze hebben een prettige werkrelatie. Het gesprek blijft hem nog lang bij vanwege de uitzonderlijke inhoud ervan: hij beveelt zijn sterspeler aan bij een concurrent. Overmars weet nu waar hij aan toe is: Reed wil tien miljoen pond en geeft toestemming om contact te leggen met Tadić. Dat doet de directeur Voetbalzaken snel. Overmars reist op 28 april 2018 met Veldmate naar Southampton. Ze bekijken Tadić in de wedstrijd tegen Bournemouth. The Saints winnen met 2-1 en spelen

zich zo goed als veilig. ‘Man of the match’ Tadić scoort bovendien twee keer. Als de Serviër na afloop op de Amsterdamse delegatie afstapt, grijnst hij van oor tot oor. Hij oogt opgelucht. Southampton is zo goed als veilig. Hij heeft zich aan zijn belofte aan zijn trainer gehouden. Overmars en Veldmate kijken met andere ogen naar zijn prestaties. Ze vrezen dat het ‘herenakkoord’ alsnog onder druk komt te staan door de, ook in financieel opzicht, fantastische prestatie deze zaterdagmiddag.

De ontmoeting in het stadion is kort. Ze spreken af om te gaan eten in het prestigieuze Harbour Hotel. Tadić heeft nog wat korte sponsorverplichtingen, Overmars en Veldmate vertrekken alvast richting haven. In het restaurant waar ze hebben afgesproken kan niet gereserveerd worden. Er is geen tafel vrij en ze nemen plaats aan de bar. Een half uur later komt Tadić binnen. Hij heeft ondertussen thuis zijn spullen gedropt. De Serviër woont met zijn gezin in Ocean Village, op loopafstand van het hem bekende havenhotel. Hij groet het personeel en krijgt meteen een tafel. Overmars kent de voetballer Tadić, maar heeft – in tegenstelling tot Veldmate – nog geen beeld van de mens Tadić. Elkaar eens in de ogen kijken helpt dan. Ze zitten urenlang aan tafel en praten. Over Tadić’ loopbaan, zijn geschiedenis met Veldmate en natuurlijk vooral over de plannen van Ajax, wat daarvoor nodig is, hoe de club dat gaat realiseren en welke rol Tadić daarin krijgt. Simpel gesteld: Tadić’ kwaliteiten zullen bij Ajax veel beter uit de verf komen, omdat de aanvaller in Amsterdam vanaf links in het vijandelijk strafschopgebied aan de bal zal komen, terwijl hij bij Southampton al vanaf de middenlijn iets dient te bedenken. Daar ligt zijn kwaliteit helemaal niet, stelt Overmars. De Servisch international wordt vrolijk van wat hij hoort en deelt de ambities van Ajax. Hij wil prijzen pakken en Europees aan de weg timmeren. Na het inspirerende en gezellige etentje reist het Ajax-duo voorzichtig optimistisch terug naar de hoofdstad: er is een opening en dit is de speler die Ajax in alle opzichten beter kan maken.

Samen met financieel directeur Jeroen Slop reist Overmars niet veel later opnieuw naar de Engelse kustplaats, waar ze door Reed en technisch directeur Ross Wilson worden ontvangen. Er wordt vergaderd en tussendoor krijgt de Amsterdamse delegatie een rondleiding en lunch op het trainingscomplex Staplewood. Na dat gesprek vertrekken de Ajax-directeuren met een taxi naar de haven van Southampton om nog even wat te wandelen en een drankje op een terras te pakken. Hun reisschema biedt daar ruimte voor. Ze vliegen bij dit soort ontmoetingen meestal 's avonds, omdat de terugvlucht nooit een reden mag zijn transfergesprekken af te raffen. Het gevoel is bij beiden positief. De deal tussen de clubs is, volgens verwachting, in feite zo goed als rond. Eenmaal in Amsterdam volgt de terugkoppeling naar de overige directieleden en raad van commissarissen. De directie heeft het mandaat, maar de definitieve beslissing wordt door de toezichhouders van de beursgenoteerde club genomen. Dat is bij onderhandelingen altijd een ontbindende voorwaarde en handig om een transferovereenkomst niet vroegtijdig te laten uitlekken.

Southampton en Ajax komen een transfersom overeen van 11,4 miljoen euro. Dat bedrag kan op basis van goede prestaties, zoals een titel, kwalificatie voor de groepsfase en eventuele overwintering in de Champions League, oplopen tot 13,4 miljoen euro. Daarmee komt Reed tegemoet aan de afspraak met Tadić en sleept hij er voor zijn club een mogelijk extraatje uit. Zijn Amsterdamse collega zou hetzelfde gedaan hebben.

De grootste uitdaging ligt op salarisvlak, blijkt tijdens een af-tastend gesprek van Overmars met Tadić' zaakwaarnemer Miloš Malenović. De international heeft bij Southampton een dusdanig topsalaris dat clubs als Liverpool en AC Milan enkele seizoenen eerder al vroegtijdig hun interesse lieten varen. Vraag en aanbod liggen in Amsterdam na dat eerste gesprek mijlenver uit elkaar. Er ontstaat discussie bij Ajax. Kunnen de Amsterdammers na het afschaffen van het salarisplafond eigenlijk wel vissen in de rijke

vijver van de Premier League? Moet de club dit wel willen? Iedereen die Tadić kent, is ervan overtuigd dat hij de juiste kandidaat is: Fühler, Veldmate, Overmars, Ten Hag en Schreuder, die een goede band met de aanvaller heeft door hun gezamenlijke verleden bij FC Twente. Het helpt allemaal bij het inschatten van de risico's.

Eind mei reizen Overmars en Slop op een warme dag naar Zwitserland voor een ontmoeting op het kantoor van Malenović, in een buitenwijk van Zürich. De sfeer is prettig. Ze weten dat ze met een goed voorstel moeten komen en hebben bij dit soort gesprekken meerdere knoppen om aan te draaien: salaris, premies, aandeel in de transfer of vergoeding voor de zaakwaarnemer. Malenović luistert vooral. Als de deal klappt, is er geen probleem. Opties genoeg. Er is interesse uit Rusland, Italië en Spanje. De gemaakte afspraak met Southampton helpt mee, al lijkt de club daarvan af te willen. Slop en Overmars hebben een mandaat voor een bepaald bedrag en nog een stukje daarbovenop. Het blijkt niet genoeg. Malenović vraagt aanmerkelijk meer.

Na de eerste gespreksronde wordt het zakelijke deel even geparkeerd. Op het kleurrijke terras van restaurant Seerose, aan het azuurblauwe meer van Zürich, is het fijn lunchen. Er wordt eerst over andere zaken gesproken, maar dan ontstaat er enige discussie tussen Slop en Overmars. De eerste twijfelt over de haalbaarheid van de transfer, de tweede wil zakendoen. Malenović ziet dat Overmars oprecht en serieus is. Hij vecht voor de komst van Tadić en beseft wat er bij Ajax over een langere periode op het veld en in de kleedkamer positief kan veranderen met de komst van de ervaren voetballer. De Serviër is bovendien op meerdere posities inzetbaar en heeft een ongekende winnaarsmentaliteit. Toptalenten als Donny van de Beek, Matthijs de Ligt en Frenkie de Jong gaan daar onherroepelijk van profiteren.

Een overeenkomst blijft die dag uit, maar na de ontmoeting belt Malenović wel meteen met Tadić. De makelaar is enthousiast over de overtuigende sportieve visie van Overmars. Hij weet dat

zijn speler eveneens bezeten is van tactische details. Het wordt tijd om serieus over Ajax te gaan nadenken. Ondertussen vliegt de Ajax-delegatie terug naar Amsterdam. Slop heeft een knoop in zijn maag. Het voorstel van Malenović ligt nog steeds fors boven het maximale van wat Ajax in gedachten heeft. Het gaat om krankzinnige bedragen. Dat moet intern besproken worden. Eerst met de voltallige directie en daarna met de raad van commissarissen.

Bij dit soort transfers veegt de voltallige directie desgevraagd de agenda's schoon om snel een unaniem advies te formuleren richting de raad van commissarissen, van wie ook snelheid wordt geëist. De voorliggende vraag is helder: kan het financiële verschil overbrugd worden? Dat blijkt geen hamerstuk. De raad van commissarissen moet erover vergaderen. De uitkomst: dit is een hoger bedrag dan we afgesproken hebben, kijk vooral wat je nog van de salariseis kunt afhalen.

De vervolggesprekken met Malenović vinden vanaf dat moment plaats in Amsterdam. Ajax wil snel zakendoen. Als de interesse uitlekt, worden andere clubs wakker. Op deze unieke transfer kan de club niet weken gaan zitten broeden. De vraag is alleen: hoeveel wijken we af van onze principes? Kunnen we de transfer dragen als club? Tadić kan óók tegenvallen. Ajax loopt over een dun draadje, al beschikt de club over een gezond financieel eigen vermogen. De Amsterdammers besluiten mee te vissen in de Premier Leaguevijver en er vinden bijstellingen plaats in de afrondfase van de onderhandelingen. Het uiteindelijke salaris blijft onduidelijk, maar is het dubbele van wat Overmars en algemeen directeur Edwin van der Sar in het eerste gesprek met Malenović voorstelden. Er is ook een skybox inbegrepen. Officieel koopt Tadić die, maar hij krijgt het bedrag gecompenseerd in zijn salaris.

Op 27 juni 2018, een maand na het bezoek aan Zürich en nog voor Tadić met Servië op het WK in Rusland aantreedt, schuift een breed gezelschap aan voor een diner in het luxueuze W Hotel in het centrum van Amsterdam. Present zijn Overmars, Ten Hag,

Veldmate, Slop, Malenović en Tadić zelf. Het is gezellig, maar als Slop een telefoontje ontvangt van commissaris Leen Meijaard, zondert de financieel directeur zich met Overmars even af op het terras. De hoofdtrainer en scout gaan immers over de balaannames. De directie en de RvC over de centen. Er blijkt een interpretatieverschil over een beloningsdeel in het contract. Geen onoverkomelijk probleem, maar wel iets wat serieus moet worden besproken met de voorzitter van de raad van commissarissen. Niemand wil de deal op deze avond tijdens het etentje laten afketsen. De plooi wordt gladgestreken, en het directieduo schuift na een kwartier weer aan tafel bij de nietsvermoedende andere vier. Vanaf dat moment is er echt witte rook. Tadić tekent voor vier jaar en proost op de toekomst. Hij wordt de bestbetaalde Ajacied ooit, maar belangrijker: de liefhebber kiest voor zijn carrière en gaat voetballen bij de club die hem qua spelopvatting op het lijf is geschreven.

Voetbal boven God

Het dorp Bačka Topola telt niet meer dan vijftienduizend inwoners. Het ligt in Noord-Servië. Binnen een uur passeer je met de auto de grens met Roemenië, Hongarije of Kroatië. Vanaf het vliegveld in de Servische hoofdstad Belgrado doe je er met de auto een kleine twee uur over. Een spectaculaire rit is dat niet, tenzij je houdt van kilometerslange weilanden en kale vlakten. Akkerbouw en veehouderij zijn in deze regio van oudsher voor vele Serviërs hun belangrijkste inkomstenbron, naast bosbouw en visserij. De meeste inwoners hebben Hongaars bloed, gevolgd door de Serviërs. Samen maken zij 85 procent van het totaal uit. Er wonen ook Montenegrijnen, Kroaten, Russen, Slowaken, Slovenen, Roma, Albanen en Duitsers.

Het is 1978 als Petar Tadić en Marija Radakovic elkaar in dit dorpje ontmoeten op een avond in de plaatselijke feestzaal, waar de werkweek gezamenlijk wordt weggedronken en -gedanst. Servië is dan nog onderdeel van de Socialistische Federale Republiek Joegoslavië, al vijftientwintig jaar geleid door president Josip Tito. Hij weet met zijn *titoïsme* de politieke boel in communistisch Joegoslavië bijeen te houden. Enerzijds door repressie, anderzijds door landen een gevoel van autonomie te geven. Het Tito-tijdperk nadert echter zijn einde; Tito is in 1978 immers al 86. Na zijn overlijden in 1980 verdwijnt de stabiliteit in Joegoslavië door onderlinge conflic-

ten. Steeds meer landen verlangen naar onafhankelijkheid.

Petar Tadić heeft niets op met politiek en hunkert op deze gezellige avond naar heel iets anders als hij opeens oog in oog staat met de knappe Marija Radakovic. Hoewel hij wel vaker in deze tent komt, heeft hij deze slanke prachtvrouw met mooi lang bruin haar niet eerder gezien. Het initiatief moet van hem komen, beseft hij. Ietwat nerveus stapt hij op haar af en die moedige zet resulteert in een mooie avond. Het klikt tussen de verlegen tortelduifjes. Hij is 26, Marija is vier jaar jonger en woont in het nabijgelegen gehuchtje Sokolac. Hun ouders blijken een Kroatische achtergrond te hebben. Die van Petar komen uit Knin en verhuisden na de Eerste Wereldoorlog naar Bačka Topola. Marija's roots liggen voor een deel in Lica, waar haar moeder vandaan komt, terwijl haar vader uit Bačka Topola komt. Werkgelegenheid was de voornaamste reden voor het vertrek van hun ouders vanuit Kroatië naar Servië. De mannen gingen werken in de landbouw en meubelindustrie, de moeders bleven huisvrouw. Ze lachen. Petar is chef machineonderhoud bij een vleesfabriek. Marija is geen huisvrouw, maar accountant bij een landbouwbedrijf.

Als de liefde serieuze vormen begint aan te nemen, gaan ze al vrij snel samenwonen. Marija trekt in bij Petar en diens ouders in Svetičevo. Daar wonen ze drie jaar voordat ze een appartementje vinden op driehoog achter aan de *Prvomajska 22*. De twintigers laten er geen gras over groeien. Ze hebben dan al twee dochters: Jelena wordt geboren in 1979 en Dragana in 1981. Zeven jaar later komt er weer een baby en zijn de meisjes een beetje jaloers. Wanneer Petar en Marija na de geboorte met het nieuwste gezinslid thuiskomen, is dat jaloeerse gevoel snel weg. Dragana en Jelena voelen zich verantwoordelijk voor hun kleine broertje en beschermen hem, gedragen zich als grote zussen. Dušan heeft een fijne babytijd. Hij is meteen verliefd op z'n eerste speeltje van Petar: een bal.

Buiten de wieg is het in huize Tadić onrustiger. Geregeld ruzien de zussen wie de kleine Dušan mag vasthouden. Ze gunnen het

elkaar niet en na wat geduw en getrek gebeurt het onvermijdelijke: ze laten hun broertje vallen. Niet hard, maar de schrik zit er bij beiden goed in. Vanaf dan gedragen ze zich als bodyguards zodra de kraamvisite zich maar enigszins richting wieg beweegt. Dušan Tadić heeft vanaf zijn eerste dag op deze wereld drie moeders.

Met zijn vijven wonen ze nog steeds in hetzelfde appartementencomplex aan de Prvomajska 22. De woning is niet bijster groot, maar prima om het samen gezellig te hebben. Het hechte gezin heeft het goed. Petar en Marija werken hard en maken lange dagen. De kinderen gaan vaak naar de opvang. Het orthodoxe geloof is belangrijk. De normen en waarden in huize Tadić zijn simpel: werk hard, wees verantwoordelijk, bescheiden, toon respect en zorg goed voor je familie.

Dušan deelt op latere leeftijd een kamer met Jelena en Dragana. Ze spelen vaak bord- of kaartspelletjes. Hij wil altijd winnen, maar zijn zussen zijn minstens even fanatiek en laten hun broertje zelden winnen. Dušan gaat liever bij zijn tante spelen, omdat hij daar wél vaak wint. Of zij graag van hem verliest.

Hij groeit op in een sportief gezin. Jelena geldt in haar puberjaren als groot handbaltalent, Dragana imponeert als spelbepalende basketbalster. De wil om te presteren is een logisch gevolg van plezier, trots en gezonde onderlinge strijd. Dat ze in de woonkamer fanatiek met een bal spelen, is voor de kinderen volstrekt logisch. Er sneuvelt weleens wat en de onderburen hebben het door het lawaai en gestommel geregeld zwaar te verduren, maar iedereen blijkt tolerant. Als ze rustig op de bank zitten en er is sport op televisie, kijken ze daarnaar. Zolang er maar een bal rolt. Petar voetbalde zelf vroeger ook, maar was geen groot talent. Hij omschrijft zichzelf meer als een intelligente middenvelder die door goed anticiperen zijn tekortkomingen camoufleerde. Na zijn voetballoopbaan was hij tussen 1987 en 1990 actief als scheidsrechter op het een-na-hoogste niveau in voormalig Joegoslavië. Na twee dochters hoopt hij hartstochtelijk op een voetballende zoon. De liefde voor

voetbal wordt Dušan met de paplepel ingegoten. Hij is energiek en moet altijd iets te doen hebben, net als zijn moeder, die ook niet stil kan zitten.

Dat overschot aan energie kan de 7-jarige Dušan prima kwijt op zijn basisschool Caki Lajos, op een paar honderd meter van zijn huis. De wandeltocht is te kort voor serieuze overpeinzingen, maar die zijn ook niet nodig. Dušans leven is onbezorgd. Hij is een goede leerling, gaat met plezier naar de lessen en blinkt, net als zijn zussen, uit in de gymzaal. Voetbal en basketbal vindt hij het leukst. Zodra tijdens de gymlessen de teams worden samengesteld, wordt hij vaak als eerste gekozen. Dušan heeft ook buiten school veel vriendjes. Hij is populair, wat bijvoorbeeld duidelijk wordt tijdens zijn 8ste verjaardag in het flatje op driehoog. Hoewel er eigenlijk geen ruimte voor is, stemmen zijn ouders in met een partijtje voor tien vriendjes.

Als er geen schoolwerk meer is, lonkt het grote sportveld achter hun flatwoning waar hij dagelijks te vinden is. Vanaf zijn kamer is dat nog geen tweehonderd meter lopen. Hij brengt er veel tijd door, eerst met zijn zussen, later met vriendjes. Ze organiseren toernooien of spelen onderlinge wedstrijdje tegen de kinderen van de andere flats. Jongens en meisjes spelen in gemengde teams. Meestal voetbal, soms basketbal of handbal. Op het stenen veld staan twee handbaldoeltjes, langs de lijn twee dug-outs en een lange uitgerekte tribune waarop tweehonderd toeschouwers kunnen plaatsnemen. Die zitten er meestal niet, maar met een beetje fantasie schittert hij op het stenen veldje al in zijn eigen 'arena'. Hij geniet tussen de grijze gebouwen. Dit is de plek waar hij uren en schoenzolen slijt en onbezorgd de basis legt voor zijn balvaardigheid.

Petar ziet al snel dat zijn zoon talent heeft en meldt hem als 8-jarige aan bij de plaatselijke club, AIK Bačka Topola. Dušan komt terecht in een goed team, maar is wel de jongste en kleinste van het stel. Zowel op de training met zijn eigen team als op zaterdag bij

de tegenstander is hij de kleinste. De fysieke verschillen dwingen hem in zijn eerste jaren slimmer te voetballen en maken hem ook strijdvaardig en sterker.

Naarmate hij ouder en groter wordt, valt hij bij de trainers nog meer op door zijn techniek, discipline en leergierigheid. Real Madrid is zijn favoriete club en Zinedine Zidane zijn grote voorbeeld. Dagelijks oefent Dušan de dribbels en bewegingen van zijn idool. Net zolang tot hij ze onder de knie heeft. De discipline en leergierigheid waar de jeugdtrainers vol lof over praten, verbazen Petar niet. Voor Dušan staat voetbal boven God. Al van kinds af aan. Hij is verliefd op de bal en nooit te laat voor de training. Dušan ziet zijn hele leven in Topola al als een training voor zijn latere sportleven, denkt Petar. Zijn zoon wil profvoetballer worden. De allerbeste. Dat is geen doorsnee kinderdroom, maar simpelweg het doel. Toegewijd naar de top.

Thuis voetballen vader en zoon ook, tégen elkaar. Petar leert zijn zoon incasseren. Soms geeft Petar hem een uitdagend tikkie tegen de enkels. Hij laat Dušan zelden winnen en na elke 'nederlaag' vloeien de tranen bij Dušan. Verliezen doet pijn. Petar leert zijn zoon vechten, doorzetten en met passie te spelen om succesvol te kunnen zijn. Een strenge voetbalvader is Petar verder niet, eerder een eerlijke voetbalvriend. Hij komt altijd kijken bij de wedstrijden. Ook wanneer hij daarvoor in het weekend soms een paar honderd kilometer door Servië moet rijden. Ze praten samen voor en na de wedstrijd over Dušans spel en dat van zijn ploeggenoten. Petar heeft oog voor detail en is perfectionistisch. De gesprekjes zijn prettig en positief kritisch van toon.

Tussen 24 maart en 20 juni 1999 is er in Bačka Topola geen sprake meer van onbezorgd spelen. De Kosovo-oorlog beweegt de NAVO ertoe operatie Allied Force uit te voeren, waarbij steden als Belgrado en Novi Sad het vanwege de dagelijkse bombardementen zwaar te verduren hebben. Voor de dan 10-jarige Dušan is de NAVO-

operatie een indrukwekkende ervaring. Zijn ouders zien dat hij sneller volwassen wordt. Hun zoon kijkt op televisie geen cartoons meer, maar volgt het nieuws met zijn ouders en zussen. Hij voetbalt nog wel op straat en laat zich steeds minder leiden door angst voor bombardementen, maar bij het afgaan van het luchtalarm, haast hij zich naar de schuilkelder. 's Nachts ziet hij vanuit het raam vanaf driehoog hoe de bombardementen in de verte een oranje gloed aan de horizon creëren. Zijn kijk op de wereld verandert. Zijn leven loopt gevaar. Die gedachte geeft een druk die hij daarna nooit meer in die mate zal ervaren.

Topola blijft als corridor voor bommenwerpers vanuit Italië uiteindelijk relatief veilig, al blijft de dreiging dagelijks voelbaar. Vliegtuigen scheren over de flat richting doelwitten in Novi Sad en Belgrado en ondanks de corridor leeft bij Petar en Marija elke dag de angst dat de oude militaire basis in Topola een doelwit is. De oorlog maakt de relatie tussen de inwoners onderling hechter. Met mooi zonnig weer gaan Jelena en Dragana gewoon naar buiten. Door de aanhoudende elektriciteitsproblemen barbecueën ze vaak in iemands tuin. Dušan is daar soms bij. Hoewel hij negen jaar jonger is, weten Jelena's vrienden dat haar broertje een leuk voetballertje is. Om de spanning in die weken te doorbreken, worden er grappen gemaakt. In een poging Dušan wat op te vrolijken, laat een van Jelena's vrienden hem zijn eerste 'profcontract' als voetballer tekenen. Dušan speelt het toneelstukje mee, maar weet dan al dat hij ooit écht prof zal worden.

Vooraf het elektriciteitsnetwerk in Bačka Topola lijdt onder de NAVO-operatie. De bommen vallen elders en er is in principe genoeg voedsel. Er worden afspraken gemaakt tussen de gemeente en de inwoners: overdag mogen alleen de huishoudens elektriciteit gebruiken, 's nachts de bedrijven. Petar maakt diep in de nacht zware uren op het werk. Hij moet voedsel produceren voor zijn dorpsgenoten, werkt dag en nacht en raakt steeds meer uitgeput. Wanneer Petar op een dag moe thuiskomt en de sirenes weer eens